Агазет, шьатҭаиркит Д.И. Гәлиа 1919 ш. февраль 27 азы

АҨСНЫ

Ареспубликатәхҭынхҳарратәусҳәарҳа «Аҳснымедиа» | 2024 ш. октиабр 31 № 83-84 (21 590)

«Ижәҿангәыпҩштәылоу ахылпҩақәа»

Ацәыргақәҭа

Стелла Сақаниа

d Абас ахьҵын октиабр 29 рзы В. Г. Арҵынба ихьҵ зху аибашьратә фырхаҭара Ахьҵ-Апҳша Аҳәынҵқарратә музеи аҟны иаартыз афотоцәыргақәҭа.

Иазгәаҭатәуп, Аҧсны Аҿыынҵьтәылатә еибашьраан,ақырҭуа-аҧсуа еимакы аҧыхразы 1994 шыкәса ииун 21 рзы Урыстәыла анапы зҭарҿыз Аиқәшахәтра инақәыршәаны, Аҧсны ишалагаз Урыстәылатәи абжьаҟазаратә мчқәа рнапынҭа анагҵара.

Арҭ ашыкәсҟәа ирылагҵаны Аҧсны иҟаз Урыстәылатәи абжьаҟазаратә мчқәа рхыҧхьаҵара наҵон 70 - нызкҽҿык, урҭ рахьтә Аҧсны арра иахысуаз 117- ҿык ҭахеит.

Жәиҧшь шыкәса Аҧсны рыҟазаара Урыстәылатәи абжьаҟазаратә мчқәа ароль дуззз нарыгҵеит. Усҟан иҭыхыз афотосахьақәа жәпакы рҟынтә 50 цыра ацәыргақәҭахь инаган.

Ари ацәыргақәҭа аартуа , В. Г. Арҵынба ихьҵ зху аибашьратә фырхаҭара Ахьҵ- Апҳша аҳәынҵқарратә музеи аиҳабы Мзиа Беиа илҳәеит, жәиҧшь шыкәса рыҿныҭҟа Аҧсны аҭынч ҧсҭазаара ашьақәгыларазы Урыстәылатәи арбҵьар мчқәа иҟарҭаз аус даараҵа ишдуу. Аҧсны иҭахаз ачкәынцәа арра иахысуаз рыхьҵала минуҵктәи аҷыдҭрала иргәаладыршәеит.

Анаҿс ажәа иман Аҧсны ажурналистцәа Реидгыла ахантәаҿы Руслан Ҳашыг. Уи иҭабуп ҳәа реиҳәеит имҿахыҭыз зегьы, хаҭала Аҧсны иҟоу Урыстәыла ацҳаражәҳәаҿ Михаил Шургалин, аб Виссарион. Дазааҭгылеит Урыстәылатәи арбҵьар мчқәа Аҧсны ианалагалаз инаркны сынтәа 30 шыкәса штыз. Иазгәеиҭеит, дара 1994 шыкәса инаркны Урыстәыла Аҧсны Ахьыҧшымра анаазханаҭаз 2008 шыкәсанҵа ишыҟаз. Ари аамҭа иалагҵаны урҭ русура атәы зҳәо архив дуззз ыҟоуп, афотоҭыхымҭакәа жәпакы рымоуп. Рагҳьаҟа ргәы иҭоуп ари ацәыргақәҭа анаҿс апроект ҷыц аус адулара, архив ацифратә технологиахь аиагара,иара убас афильм аҭыхра ақырҭуа-аҧсуа еимакы иазкны, Урыстәылатәи абжьаҟазаратә мчқәа имҿаҧыргоз русура аазырҧшуа.

Ари ацәыргақәҭа аҧшьгаҿс дамоуп Аҧсны ажурналистцәа Реидгыла ахантәаҿы, ажурналист Руслан Ҳашыг,афотоҭыхымҭакәа равтор – Владимир Попов.

Иага аамҭа царгьы…

Арепрессиақәа ирыладырҵыз Рымш

d Октиабр 30 азы Аҧсны аполитикатә репрессиақәа ирыладырҵыз ргәалашәара Иамшын.

Сариа Лакоба лыхьҵ зху абахҳчаҷы имҿаҧысит урҭ ирызку абаҟа ашьапаҷы ашәҭкәа рышьҭаҭара. Иалахәын Аҧсны Ахада Аслан Бжьаниа, Аиҳабыра иалоу, Жәлар Реизара адепутатцәа, ауаажәлар рхаҭарнакцәа.

Абри аамҭа бааҧс иалаҵит Асовет Еидгыла иахьаҭанакуаз миллионҿыла акымзарак зхарамыз. Аҧсуа жәлар ари даара ҕәҕәала ирыхькьысит. Аҿажәатәи ашәышыкәса 30-40-тәи ашыкәсҟәа раан быжьнызкьҿык инареиҳәаны харада идырҵит.

Абри аҷены иаҳгәалаҳаршәоит Сталин ирежим иаҷаҭахәхаз миллионҿыла ауаа. Иаҳараҵак ауаа рацәаҿны идырҵит 1937 шыкәсазы. Аҧсны политикала ашьклаҧшра иаҭанакит ауааҧсыра зегьы: анхацәа, аусуҿцәа, ашәҟәыҿцәа, апоетцәа, аҭарауаа, арҭаҿцәа, аҳақьымцәа, аполитикатәи ауаажәларратәи усзуҿцәа. Аҧсны аҿажәатәи ашәышыкәса 20-тәи ашыкәсҟәа, 30-тәи ашыкәсҟәа рыбжаразынҵа массала арепрессиақәа ыҟамызт. Урҭ ианрылагаз Аҧснытәи АССР ЦИК Ахантәаҿы Нестор Лакоба Қарҭ Лавренти Бериа ашҳам иҭаны данҭаирха ашьҭахь ауп.

Сталин ирепрессиақәа рышыҟәсҟәа раан Аҧсны ацәыҵ дуқәа аиуит. Зхыҧхьаҵара мачыз аҧсуа жәлар ақәҵаара ахыҟа инхыҟәгылеит.

Ихарҭәаам адырраҭарақәа рыла, 1937 шыкәса ииуль инаркны 1938 шыкәса ноиабр азынҵа Аҧсны идырҵит 2186-ҿык, арҭ рахьтә 748-ҿык ршьит, 377-ҿык бжьаҵит.

1937 шыкәса маи азы XV Аҧснытәи апартконференциаҷы иалырхыз Аҧснытәи аобком алахәылацәа 51-ҿык рахьтә идырҵит, иршьит 39-ҿык. 1937 шыкәсазы иалхыз Аҧсны ЦИК алахәылацәа 110-ҿык рахьтә 78-ҿык дырҵит. 1937 шыкәса инаркны 1942 шыкәсазынҵа Аҧсны аҭцаарадырратә, арҷиаратә интелигенциа зегьы ыкәыргеит.

Аполитикатә репрессиақәа ирымпыҭахәхаз ргәалашәара Амш Аҧсны иазгәаҭоит 2006 шыкәса раахыс. Убасҟан еиҷкаан аполитикатә репрессиақәа ирымпыҭахәхаз рыриашаразы Аҧсны Ахада иҟны Акомиссиа.

Аҟәа аполитикатә репрессиақәа ирылаҵыз рбаҟа ргылан Аҧсны Жәлар Реизара ахыбра аҷаҧхьа 2011 шыкәса октиабр азы. Абаҟа авторс дамоуп асахьаҭыхҿы Зураб Ҭыжәба.

Аҳәынҵқарратә бызшәа амш

Ҷыдала хшыҿзышьҭра ззутәу

d Аҧсны Аҳәынҵқарра Ахада Аслан Бжьаниа есышыкәса октиабр 27 азы иазгәаҭо Аҳәынҵқарратә бызшәа амш азы адныҳәалара ҟаиҵеит.

Адныҳәаларақәы ҷыдала иазгәаҭоуп:

"Ҳаҭыр зкәу ҳауаажәлар, гәахәарыла ишәыдысныҳәалоит акырҵа зҵазкуа ҳмилаҭтә ныҳәа – Аҧсуа бызшәа амш.

Аҧсны аҳәынҵқарратә бызшәас иҟоу – аҧсуа бызшәа ижәытәҵоу, иахьа уажәраанҵа еиқәхаз бызшәоуп. Уи иахьа иалацәажәоит ҳтәыла иқәынхо реиҧш, уи анҭыҵгьы милаҭла иаҧсыуоу ҳдиаспора ахаҭарнакцәагьы убрахь иналаҵаны шәнызкьҿык инареиҳәаны ауааҧсыра. Ишдыру еиҧш, амилаҭ милаҭны иҟазҵо, урҭ рҷахәы зҳәо, еидкыланы измоу абызшәоуп.

Убри аан иҳәатәуп, иахьа имҿаҧысуа аглобализациа апроцесс абызшәақәа анырра шырнаҭо, ажәлар мачқәа рҷаҧхьа еиуеиҧшым азҵаара ҵарқәа шыҟәнаргыло.

Абызшәа аҧеиҧш амазарц, аҵакы ацәымзырц азы амилаҭи аҳәынҵқарреи рыҧсҭазааракны хархәара амазароуп, убри аан ҳазҵагылоу аамҭа иҟәнаргыло аҭахрақәа ирыкәшәазароуп. Убри аҟнытә ижәытәҵатәу ҵоурыхла, культурала ибеиоу Аҧсны аҳәынҵқарратә бызшәа аиқәырхареи арҷиареи рус - ҷыдала хшыҿзышьҭра ззутәу хырхарҭоуп аҳәынҵқарра аганахьала.

Аҧсуа бызшәа аиқәырхареи арҷиареи рзы зыда ҧсыхәа ыҟам ашьаҷақәа рыҟаҵараҟны, хымпада, ауаажәларра шәыцхыраара аҭахуп. Сара агәра згоит Аҧсуа ҳәынҵқарра аргыларакны ҳхатәы бызшәа иамоу аҵакы азхәыцрала, зегьы ҳаидгыланы ҳусеицурала ашәышыкәсақәа иргәылганы ҳара ҳҟынҵа ииаргаз ҳбызшәа еиқәырханы аҧхьаҟатәи абиҧарақәа рызнагара шҳалшо.

Еиҧҟьара ақәымзааит, иқәыҿлаит наунагҵа ари адгьыл аҷы Аҧсны Аҳәынҵқарреи аҧсуа жәлари рбызшәа!"

Абҵьар азы азакәан

d Ааигәа имҿаҧысыз Аҧсны Жәлар Реизара атәылахьчареи амилаҭтә шәарҭадареи рзы Аилак аилатәараҷы «Абҵьар азы» Аҧсны Азакәан аиҵакрақәа ралагаларазы азакәан апроект иалацәажәеит.

Азакәан апроект авторцәа аматҵзуратә бҵьар аикәыршаразы аҧҟарақәа реиҕьтәреи рхарҭәаареи рзы ажәалагала ҟарҵоит.

«Аҳәынҵқарратә усбарҭақәа рматҵурауааи аиуристтә хаҷқәа русзуҿцәеи аматҵзуратә бҵьар аныҟәгара, амазаара, ахархәара аматҵзуратә уалҧшьақәа рынагҵараан мацара азы азин рыҭареи иарбоу ахаҷқәа азакәан ала ирыдҵоу аҵакпхыҟәрақәа рсиа ахарҭәаареи, иара убас Аҧсны Амилаҭтә Банки акредиттә еиҷкаарақәеи аматҵзуратә бҵьар аахәареи ахархәареи рзы азин рыҭареи рзы абжьгара ҟаҵоуп»,- адырра ҟанаҵоит Жәлар Реизара апресс-маҵзура.

Адепутатцәа еиҷҷакны иарбоу азакәан апроект ахәаҧшреи актәи аҧхьараҷы адкылареи рзы иааиуа Апарламент асессиа аилатәарахь ацәыргаразы аҵбамҭа рыдыркылеит.

Атәылахьчареи амилаҭтә шәарҭадареи рзы Аилакы ахантәаҿы Ҭемыр Шергелиа имҿаҧигоз аилатәара адепутатцәа рнаҿс, иара убас рхы аладырхәит Аҧсны Амилаҭтә Банк анапхгараҭара алахәыла Д. Салиа, Амилаҭтә Банк ашәарҭадара аматҵзура аиҳабы Д. Басариа, Акоммерциатә банк «Гарант-Банк» ашәарҭадара аматҵзура аиҳабы М. Зақараиа.

Аԥсуа ҭҵаарадырра абаагәара

Аҭоурых аҟны ахьӡ ду

d Октиабр 20 азы еицырдыруа аԥсуа ҭоурыхӡӡы, аетнограф, литератураҭҵаӡӡ, аҭоурыхтә ҭҵаарадырраԥҳа рдоктор Шьалуа Денис-иԥа Инал-Иԥа дижьҭеи 108 шыҟаса ҵит. Ахәшьара аҭара уадаҩуп Аԥсны аҭоурыхи аетнографиеи ганахьала Шьалуа Денис-иԥа илшамҭа.

Ш.Инал-иԥа инарҭбааны деицырдыруеит Аԥсны, уи аҭҵыҭгыы аԥсуаҭҵаареи кавказҭҵаареи хра злоу рпроблемаԥҳа, аԥсуаа ҩтоурых аҭҵаара иазикыз аҭҵаарадырраҭа усумҭԥҳа жәпакы равтор иахҳасабала. Аҭарауаҩ иҭҵаамҭа дуԥҳа иреиоуоуп: «Аԥсуаа», «Аԥсуаа ретнокультураҭа ҩоурых аҭҵаараԥҳа», «Атрадициеи аамҭеи», «Асаӡԥҳәа», «Аԥсуа етикет аочеркԥҳа» уҳәа егьырҭгы. Ш.Инал-иԥа иусумҭԥҳа алкаауп дзыхцәажәо инарҭауланы аҭҵаарала, ашьаҭаԥркрала, ихы иаирхәо ахьцхырҭԥҳа рыраԥаарала.

Аҭарауаҩ иҭҵаарадырраҭа интересԥҳа ирыцԥаркуан абызшәадырреи, алитератураҭҵаареи, аетикеи, афольклористикеи еиуеиԥшым распектԥҳа, убрахь иналаҭаны Нарҳаа репосгы.

Шалуа Денис-иԥа Инал-Иԥа аҭаҳадшьҭра деиуан, диит Очамчыра араион Ґәыԥ ақыҭан. Аҭарауаҩ илахьынԥа ижәлар рлахьынԥа аиԥш, драматизмла еибаркын, 1922 шыԥҳасазы иаб диԥхеит, 1935 ш. азы ддырбаандаҩит иашьа, академик Н.И.Вавилов иаспирант, аҭыхәтәантәи апышәарақәа руак аниҭуаз иан лыԥсҭазаара дшалԥыз аҭаҳы иарҳәеит. Ибзиаӡан далгеит Н.Лакоба ихьӡ зху Аҟәатәи иҽԥырԥшыгоу ашкол 1936 шыԥҳасазы, адкыларатә ԥышәарақәа ибзиаӡаны дырхысит МИФЛИ аҩилософиатә факультет аҟны.

Аха аинститут аҟны иҟаз аҟәшаҿыдала еилкаахеит иашьеиҭбы «ажәлар дышраԥаз». Иара иеилдыркааит усҟантәи аамҭазы ахьӡ-апша змаз аҭарааиурҭԥҳы аҟазаара иара ишиҭыԥым. 1936 шыԥҳасазы аетнографиатә 28 азы аҭарахь дымнеизшәа ҽыҭгас иҟаҭаны, аинститут дтырԥеит.

Аԥсныҟа даныхынӡә абжьаратә школ аҟны рҭԥаҳыс аус иуан, аха ҩаԥхьа даҽеа аахаҟгы иоуит – агәыбжьаныҭа иашьа «ажәлар драґоуп» ҳәа ддырбаандаҩит. Ихалазаҭаԥык адәыы даакәхеит, уи моу иара имаӡҭаакәа рыҩнгыы ґтиит.

Иҩызцәа рыцхыраарала 1938 шыԥҳасазы ҩаԥхьа Москвака дцеит, дагьҭалеит К.Либкнехт ихьӡ зхыз Арҭаҩратә институт аҭоурыхтә факультет. Диплом ҟаԥшыла далгеит 1941 ш. азы.

Аԥсныҟа даныхынӡә аус иуан агазет «Аԥсны ҟаԥшь» аԥыҵаҳамҩатә ҟәша аиҳабыс.

1943 шыԥҳасазы Ш.Д.Инал-иԥа аԥҳуа ҭҵаарадырраԥҳа Ракадемиа аҭоурых Аинститут дспирантхеит. Идиссертациатә усумҭазы темас иалихит аԥсуаа ҭԥааҵәаралаара аӡцаараԥҳа.

1946 шыԥҳса инаркны Ш.Инал-иԥа академик Н.Марр ихьӡ зхыз Аԥснытәи аҭҵаарадырраҭа институт (ашьҭахь – абызшәеи, алитературеи, аҭоурыхи Д.Ґәлиа ихьӡ зху Аԥснытәи ринститут) аҭоурых аҟәша аҟны ҭҵаарадырраҭа усзуҩ еиҭбыс дахьԥхьӡалан. 1958 шыԥҳасазы аҭоурыхи, археологиеи, аетнографиеи рыҟәша аиҳабыс дҟаҭан, аинститут аҩнуҵҟа аиҭакра-еиҿкааратә усурақәа анымҩаԥырга ашьҭахь, 1962 шыԥҳаса инаркны аетнографиа аҟәша аиҳабыс дыҟан.

1962 шыԥҳасазы СССР аҭҵааарадырраԥҳа Ракадемиа аетнографиа Аинститут аҟны «Аԥсуаа» атемала адоктортә диссертациа ихьчеит.

1968 инаркны 1988 шыԥҳасаӡы Ш.Инал-иԥа аҭҵаарадырразы абызшәеи, алитературеи, аҭоурыхи Д.Ґәлиа ихьӡ зху Аԥснытәи ринститут аиҳабы ихатыԥуаҩыс, 1988 шыԥҳса инаркны ипҭсҭааара аҭыхәтәаанӡә аҭаарадырраҭа усзуҩ еиҳабыс дыҟан.

100 инареиҳаны аусумҭақәа ҭижьҳан. Акырынтә дрылахәхьан Зегьеидгылоутәи арегионтәи асеси-

ааԥа, аконференциақәа, Адунеизегьҭаи аконгресԥҳа. Ш.Инал-иԥа Аԥснытәиа АССР Иреиҳаӡоу Асовет абжьбатәи аабатәаи ааԥхьарақәа дырдепутатьи.

«Шьалуа Инал-иԥа – аԥсуаа рмилаҭҭа ҵараауаҩ ду иоуп. Иҭҵаамҭа дуԥҳа еснагь абжьыԥыргара ронытәи АССР-и Кыртҭәылатәи ССР-и рҟны аҭҵааарадырра ҽеаԥсазтәеиз усзуҩын, Дырмит Ґәлиа ихьӡ зху Аԥсны Аҳәынҵҟарратә премиа далуареатын, иара убас ССР-и Аԥсни рышәкәыӡԥҳа Реидгылақәа Реидгылақәа ирыкзыз Зегьеидгылоутәи асесиа, далахәын Кавказ аҟәрарацәа апроблемаԥҳа ирызкыз асовет-американ апроект.

Ш.Инал-иԥа иаспирант шыԥсҭԥҳа раан ихациркит иҭҵаарадырраҭа усура. Уи ааиԥмырԥхьаҳәԥҳа Аԥсны аԥыҵԥҳа дрылан, еизигон Нарҳаа ирызкыз аҳәаамҭақәа уҳәа афольклортә, амифологиатә рҽиамҭақәа, алингвистиатә, ҷыдала атопонимикатә материал, ҷыдала хшыҩзышьҭра рзиуан хыԥхьаӡара рацәала истатиакәеи имонографиакәеи рзы шьаҭаны иҟалоз аҭоурых-етнографиатә материалԥҳа.

Аԥыҵԥуа-аԥсуа еибашьраан, 1992 шыԥҳса октиабр азы аԥыҵԥцәа Аԥсуа институт амца аԥрарҭеит. Уа иаблитит Шьалуа Инал-иԥа авторс дызмаз аусумҭа «Мраҭашәараҭәи Кыртҭәылаԥы аԥсуа-адыгэ топонимика».

Ари аибашьра ԥышәара ґәґәахеит Ш.Инал-иԥа иҭаацәараԥы. Аԥсадгьыл ихы аԥҳиеит иҷкәын заҭа Адгаыр.

Аиааира ашьҭахь ҩышьыԥса аатуаны, 1995 шыԥҳса сентиабр 22 азы ипҭсҭааара далԥит Шьалуа Инал-иԥа, 2024 шыԥҳасазы – ипшәма.

Шьалуа Инал-иԥа аҭҵаарадырраԥҳа Адыґатәи жәларбжьараҭәи академиа ҳаҭыр зҟәу лахәыылан, Аԥсны АССР-и Кыртҭәылатәи ССР-и рҟны аҭҵааарадырра ԥҽаԥсазтәеиз усзуҩын, Дырмит Ґәлиа ихьӡ зху Аԥсны Аҳәынҵҟарратә премиа далуареатын, иара убас ССР-и Аԥсни рышәкәыӡԥҳа Реидгылақәа дрыԥхьаҵәуеит Аминистрра апресс-маҭзура.

Аҳәсабырбатә аамҭала ашәкәы иҭагалан амҩа-транспорттә хтыскәа 123. Урт ирыхьӡыны иҭахеит 35-ԥык, ахарақәа роуит 41-ԥык. Иахарак амҩа-транспорт машәырԥҳа ахыыкало Ґаргатәи, Ґәдоуҭатәи арионԥҳа рҟны ауп. Аҳәсабырбатә аамҭала уаҟа амҩа-транспорттә хтыскәа 48-34 ҟалеит хазы-хазы. Иара аамҭала Ґаргa иаарԥшын амҩаԥы аныкәара аԥҟарақәа реилагарақәа 9383, Ґәдоуҭа – 3603.

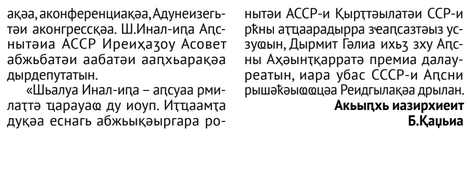

Аҭарауаҩ, арҭаҩы лгәалашәара

Амемориалтә ґәы аартра

d Еицырдыруа аԥсуа ҵараауаҩ, арҭаҩы, аԥсуа жәлар рмилаҭ-хаҟәиттәратә ҟәпара иалахәыз Екатерина Платон-иԥҳа Шьаԥрыл диижьҭеи 100 шыԥҳса аҭра иазкны лара дахьынхоз аԥны №94 аҭӡәԥы икыдырцеит амемориалтә ґәы.

Екатерина Шьаԥрыл лґәалашәара иазкыз амитинг аҟны иҟәгылеит афилологиатә ҭҵаарадырраԥҳа рдоктор, апоет Владимир Заҵҭариа, Аԥснытәи аҳәынҵуниверситет аректор Алеко Ґаарамиа, Д.И. Ґәлиа ихьӡ зху Аԥсуаҭҵааратә институт аиҳабы Арда Ашәба.

Владимир Заҵҭариа инатԥшны иазгәеиҭеит амилаҭ-хаҟәиттәратә ҟәпараҿы аиҳәԥшԥаа Шьаԥрылаа акыԥӡа шрыҵԥаркуа:

«Аиҳәԥшԥаа ґәакьаԥаа Екатерина Платон-иԥхаи Ҭамара Платон-иԥхаи Шьаԥрылаа алагаламҭа ду Ҟартеит Аԥсны амилаҭ-хаҟәиттәратә ҟәпараҿы, уи культурала аиҭарҿиараҿы. Аԥсуа жәлар рзы даара ихьамҭәазмыз аамҭақәа раан, аԥсуа школқәа анаркыз, аԥсшәаала аԥаәжәара ианаҟәиҭырымтәуаз 1952 шыԥҳсазы аспирантура иҭаз аиҳәԥшԥа Екатринеи Ҭамареи аԥсуа жәлар рзинҟәа шырҿаҟәо азы Сталин ихьӡала ашәкәы рԥит.

Урт ҿеазԥшәарақәа ирыбзоураны аԥсуа бызшәеи алитературеи ркафедра еиҿкаан Аҟәатәи аҳәынҵкарратә рҭаԥратә институт аҟны. Аԥсуа бызшәеи акультуреи реиԥаырԥреи рганахьала шьаҿа дуун.

Екатерина Платон-иԥха аԥсуа бызшәа апроблематиказы афилологиатә ҭҵаарадырраԥҳа ркандидат хәа аҭаратә хьӡы зауз Аԥсны рапҳьатәи ԥҳәызбан. Аригы имариамызы аамҭақәа раан акырӡа зҭазкуаз еихьӡаран. Екатринеи Ҭамареи Шьаԥрылаа реиԥш ԥкоу ахьӡҟәа ркарԥтра алырԥатаԥм. Екатерина Платон-иԥха дахьынхоз аԥнаҿы амемориалтә ґәы аартрагьы шаҳатра ауеит аҭаараԥ, арҭаҩы, аԥсуа жәлар рмилаҭ-хаҟәиттәратә ҟәпара активда алаҳәаҿы лылшамҭақәа разхаҭаразы», – иҳәеит иара.

Ҭааԥхартуеит амемориалтә ґәы. Лара дреиоуоуп абызшәадырра аганахьала адиссертация зыхьчаз рапхьатәи аҳәса. Сара слахьынҭа иаԥыысшьоит иналукаша апҳәызба дахьыздыруаз. Иаҳҳахмырԥтыроуп Екатринеи Ҭамареи Шьаԥрылаа аԥсуа культуреи абызшәеи реиԥыррақәа, рԥреиареи рганахьала ауе ду шыԥҳартҳаз», – иазгәеиҭеит Ґаарамиа.

Аґаалашәарата митинг ахыркәшамтӡа Екатерина лԥа Ахра Бжьаниа еизаз ҭабуп ҳәа реиҳәеит: «Зегьы иҭабуп ҳәа ҳәасҳәоит. Иахьа даара ажәапҳақәа шәҳәеит. Иара убас ҭабуп ҳәа расҳәарт ҿтахуп абри аусмԥапгәтә зхы алазыԥхәызы зегьы, амемориалтә ґәы аартразы ажәалагала иадгылаз Аҟәа ак. ахадареи Аԥалаԥтә еизареи. Даара аґаахәаара снатоит иахьа абра иахьыԥоу аҿар – Екатерина Платон-иԥха акыр шыԥҳса аус ахьылухьаз Аԥснытәи аҳәынҵзҳаҳлашаз ахәшьара азҭаша ҳара ҳәкәӡам, уи ажәлар роуп изылшо», – иҳәеит Геннади Аламиа.

«Иааґозар, ҳара агазет аномеркәа Асовет Еидгыла Иреиҳаӡоу Асовет аҿы ирзахшон, даара ираԥааны азхьаԥшраґьы аиуит. Исҳәар сылшоит, уи аредакциа аколлектив зегьы шракәу изыбзоуроу. Агазет даара ароль ду нанагӡеит иҟоу аҭаґылазаашьа аилыркаареи ажәлар реидкылареи рҿы. Ҳара имаҷымкәа аҭоурыхтә материалқәа ҳҳыԥхьан, ҳтоурых «имаҳәа» адаԥьаԥҳаґьы уахь иналаҭаны. Ауаа аиаша рызнагатәын. Аофициоз араҟа хәарта аманы иҟамызт», – иҳәеит Геннади Аламиа.

Геннади Аламиа иажәаԥқәа рыла, аԥсуа ирхарахазеи дара ианаамҭаз ґааартыла Мраҭашәарантәи Қыртҭәыла акьынтәи ахтәаацәа здызкылаз, рчеиԥыыка рнапы иқәыргыланы ирԥылазар, ирылшоз ала ирыцхраауазҭгьы, иҟалазеи иас аамҭақәак рышьтхь асасцәа апшәымара аанкыланы, Аԥсны аԥсуара иаҭанакуа зегьы мап рԥаыркуа, уимоу, аԥсуа идгыԥ имаркуа изалагазеи ҳәа азҭаарақәа рызцәырҭуа иалагеит. Ҳара арт азҭаарақәеи егьырт азҭаарақәеи рҭак апшаара ҳеазхцәоон. Уи ҭоурых азы адагьы, еиҭагылараны иҟоу абиԥарақәа рызгьы акырӡа аанагон», – инатԥшны иазгәеиҭеит Геннади Аламиа.

Иара ишазгәеиҭаз ала, Аԥсны Жәлар Рфоруми уи акьыԥхьтә органқәеи Аԥсны жәлар риааира идеологиала иазҟарҭеит. «Ҳара иара убас идеологиала Нхыц-Кавказ ажәларқәа – арыцхара ду ҳанақәшәа ацхырааразы иаҳзааз ҳәашьԥа реидгыларазы иҳәалхаршаз мачӡам. Сара еснагь исҳәоит, уи зыбзоуроу Нхыц-Кавказ ицаны аиашьаратә жәларқәа рахь Аԥсны ацхырааразы аатәыкра Кәзтӡа аӡәы, ԥыцьа хҟык рака3ам. Уи жәаҳәарада, аидеологиатә уҳәуа иалтԥшоуп, аха рапҳьа иргыланы ишырхәо еиԥш, «ашьа ахала аҿунардыруеит», – ҳәа иҳәеит Геннади Аламиа. Аибашьра ианалага Жәлар Рфорум «Аидгылара» аусура иаҟәыҵит, уи инамаданы агазет аҭыжьрагьы аангылеит.

«Аибашьра анцоз иҭыҵуа иалагеит егьырт агазетқәа, еиҿкаан арадиодырраҭарақәа, ателедырраҭарақәа. Урыстәыԥлатәи амассатә информациа ахархәагақәа рҿы акьыԥхьымтақәа рацәан. Аԥыртуа-апсуа еибашьра атәы рыԥуан иара убас ахәаанырцәтәи амассатә информациа ахархәагақәа. Аҳәаанырԥа иҟоу апсуа диаспора иамаз аԥшаракәа зегьы рхархәарала адунеизегьтәи ауаажәлар рҟынӡа иҟоу-ыԥҟоу азы адырра анагаразы ҽеазыԥшәарақәа ҟанаҵон. Жьҭаарамза 22, 1992 шыԥҳасазы Аԥснытәи Аҳәынҵкарратә архиви Апсуа институти рбылра маҷара афакт абанӡәнеиуеи. Аґара ганы сыԥоуп Аформгьы уи агазетқәеи ахыԥкәы – ашәартара аҿаԥхьа ажәлар реидкылара анагӡара шрылшаз», – инатԥшны иазгәеиҭеит Геннади Аламиа. Иара убасҭԥа уи иазгәеиҭеит аҳәгьы Жәлар рфорум «Аидгылара» шаимыркызз, аҳәгьы уи шаԥимхьз. Аибашьра ашьҭахь Аформ аамҭақәак аус ауан. «Ари аиҿкаара аҭоурыхтә миссиа нанагӡеит. Абҭарамза 1994 шыԥҳса рзы ирыдыркылеит – исуверентәу, идемократиатәу азинтә ҳәынҵкарра –Ареспублика Аԥсны Аконституциа. Уи,Ареспублика Аԥсны асуверенитет ныҟәызго, амчра зmoy ажәлар зацԥык –ареспублика атәылауаа роуп ҳәа иарбоуп. Аибашьраҿы аиааира згаз, зхаҳәитреи зхыԥшымреи зыхьчаз ажәлар анаԥс анхашьаз аҭаҳәара ԥтахы иҟамызт. Убри аан, аидеологиатә усура аӡәгьы мап аԥиимкәеит, аха уажәы зхы иақәиту Аԥсны уи нарыгӡон аибашьра ашьҭахь атәылаҿы иҭрыкьуаз агазетқәа зегьы», – инатԥшны иазгәеиҭеит Геннади Аламиа.

* * *

Агазетқәа «Аидгылара», «Единение» ҵыԥуан апхьнра 1989 шыԥҳса инаркны 1992 шыԥҳсаӡа мызкахьы знык. Агазет «Единение» ҽтираж – 10-нызыԥ ексемплиар рҟынӡа инаӡон, «Аидгылара» – 5-нызԥ.

Адемократиатә ауаажәларра-политикатә ҵысра аҳәсабала аҭоурых ианылаз Жәлар Рфорум «Аидгылара» апҵан 1988 шыԥҳса рзы. Аԥсны апатриоттә мчқәа реидгыла ҽыц апҵара апроцесс акыр анырра анатеит еицырдыруа аинтеллигенциеи ауаажәларреи рхаҵарнакцәа рнапы зҵарҿыз ашәкәы. Уи XIX апартиатә конференциа аҳьӡала идԥыҟҵан. Жәлар рфорум «Аидгылара» апҵара нахыс Аԥсны жәлар рмилаҭ ҟәпҵарра аиҵашьақәыргылара азыԥқәпҭра иҽԥыцу астадиа иҭагылеит.

35 шыԥҳаса уажәаԥхьа

«Аидгылара» – «Единение»

d 35 шыԥҳаса раԥхьа, жьҭаарамза 25, 1989 шыԥҳаса рзы ҩ-бызшәак рыла, аԥсшәаалеи аурыс бызшәалеи иҭыҵуа иалагеит Аԥсны Жәлар Рфорум агазетқәа – «Аидгылара», «Единение». Агазет «Аидгылара» аредактор хадас дҟалеит Геннади Аламиа, агазет «Единение» аредактор хадас – Николаи Ҵьонуа.

Урт ркандидатураԥҳа шьаԥыргәгәахеит жәабранмза 3, 1990 шыԥҳаса рзы имаԥаысуз Афорум II Аизара Ду аҿы. Агазетқәа рҭыжьра шымҩаԥысуаз атәы Аԥсныпресс акорреспондентцәа иреиҵеиҳәеит апоет, Аԥсны Иреиҳаӡоу Асовет – Апарламент актәи ааԥхьара адепутат, еицырдыруа ауаажәларратәи аполитикатә уусзуҩ, «Ахьӡ-Апша» аорден II аҩаӡара занашьоу Геннади Аламиа. Иара иазгәеиҭеит ари амш Аԥсны Жәлар Рфорум «Аидгылара» иадҳәаланы зегьы рзы акыр зҭазкуаз мшны ишьҟалаз. «1988 шыԥҳса рзы еиҿкаан жәлар рфорум "Аидгылара". Анаԥс аԥаажәарақәа цон аформ иҭнажьуа акьыԥхьтә хархәагақәа ыҟамзар ада ҵсыхәа ыҟам ҳәа. Уажәы аинтернет ала иҟаутԥалак ауеит, ахаҟәитра ыҟоуп, аха усҟантәи аамҭазы аофицалтә ҵыжьымтақәас иҟаз зегьы ҳара иахҿәагылан. Аԥсны иҭыҵуаз акьыԥхь, аԥсуа ишахҭахьзҵәкьаз, иахәҵаны иаҳԥхьӡоз инҵканы ианахзымҳәоз аамҭан усҟан. «Аидгылара» жәлар ҳааԥқәызҵоз, хырхарҭак рыманы рхыԥкахьы инеирԥаз еидызкылоз акакәны еиҿкаан. Аформ ахаҵа ус иҟан, уи ажьыжьымтагьы ус иҟалар ақәын. Усҟантәи аамҭазы акьыԥхь абжьы мгар, иаҳҳәоз зегьы аофициалла изеиԥштә усны изыҟалаӡомызт… Усҟан даара амариамызз аамтан, Аԥсны ҩаԥхьа аԥҵа еиҿкаԥаакәа ахаԥо иалагеит. Аԥсуа жәлар ҩтоурых аҿы изныкымкәа убас еиԥш аҵагылазааԥьакәа шьақәгылон, жәлар рееидкыланы, рымчкәа зегьы ааизганы, аӡәк еиԥш еидгыланы мацара арыцхара ацәцара анрылшоз. Убас, 70-тәи ашьҭахь рантдамҭазы, ԥыцьа ҳәык ракәӡам. Уи жәаҳәарада, аидеологиатә уусура иалтԥшоуп, аха рапҳьа иргыланы ишырхәо еиԥш, «ашьа ахала аҿунардыруеит», – иҳәеит иара.

Ҵԥарауаҩык, рцәаҩык лаҳәсабала Екатерина Шьаԥрыл лхаҵара, лыуаҩра дазааҵгылт Аԥсуаҭҵааратә институт аиҳабы Арда Ашәба:

«Аиҳәшьцәа Екатринеи Ҭамареи аҵареи, аӡәареи, ауаҩреи рганахьала зегьы рзы иҿырԥшыган. Амемориалтә ґәы аартра ҳара ҳзы ныҳәак иаҩызоуп. Иахьа астудентцәа аҵара зларҵауа ашәкәақәа акыр ҭлыжьхьан. Насыԥ рыманы исыԥхьӡоит уи лекциақәа ирызҿырԥхьоу. Арҭаҩра инаваргыланы аиҵагара аусҭы лнапы алакьн, аурыс бызшәа аҟнытә аԥсшәахь ирацәаны арҿиамҭақәа еиҵалгахьан», – иҳәеит Ашәба.

Аԥснытәи аҳәынҵуниверситет аректор Алеко Ґаарамиа иаҵишьит ауаажәларра-политикатә ԥҵтаазаа-

мыз аамҭақәа раан, аԥсуа школқәа анаркыз, аԥсшәаала аԥаажәара ианаҟәиҭырымтәуаз 1952 шыԥҳсазы аспирантура иҭаз аиҳәԥшԥа Екатринеи Ҭамареи аԥсуа жәлар рзинҟәа шырҿаҟәо азы Сталин ихьӡала ашәкәы рԥит.

Урт ҿеазԥшәарақәа ирыбзоураны аԥсуа бызшәеи алитературеи ркафедра еиҿкаан Аҟәатәи аҳәынҵкарратә рҭаԥратә институт аҟны. Аԥсуа бызшәеи акультуреи реиԥаырԥреи рганахьала шьаҿа дуун.

Екатерина Платон-иԥха аԥсуа бызшәа апроблематиказы афилологиатә ҭҵаарадырраԥҳа ркандидат хәа аҭаратә хьӡы зауз Аԥсны рапҳьатәи ԥҳәызбан. Аригы имариамызы аамҭақәа раан акырӡа зҭазкуаз еихьӡаран. Екатринеи Ҭамареи Шьаԥрылаа реиԥш ԥкоу ахьӡҟәа ркарԥтра алырԥатаԥм. Екатерина Платон-иԥха дахьынхоз аԥнаҿы амемориалтә ґәы аартрагьы шаҳатра ауеит аҭаараԥ, арҭаҩы, аԥсуа жәлар рмилаҭ-хаҟәиттәратә ҟәпара активда алаҳәаҿы лылшамҭақәа разхаҭаразы», – иҳәеит иара.

Жәымз рыԥнутҵҟала

d Ҳаҭӡоу ашьҭақәс жәымз рыԥнутҵҟала ГАИ хаҵалатәи аилазаара аусура аихшьалақәа ирызкыз аҳәсабырбатә еилацәажәара мԥаԥысит Аԥсны аԥнутҵҟатәи аусқәа Рминистрра Аҳәынҵтавтоинспекциа аусбарҭа акны.

Уи ԥхы аладырхәит Аҳәынҵавтоинспекциа аусура ахылаԥшра знапы иану аԥнутҵҟатәи аусқәа рминистр ихаҵыԥуаҩ, амилиция аполковник Беслан Ҵкадуа, – иаанацхаеит Аминистрра апресс-маҭзура.

Аҳәсабырбатә аамҭала ашәкәы иҭагалан амҩа-транспорттә хтыскәа 123. Урт ирыхьӡыны иҭахеит 35-ԥык, ахарақәа роуит 41-ԥык. Иахарак амҩа-транспорт машәырԥҳа ахыыкало Ґаргатәи, Ґәдоуҭатәи арионԥҳа рҟны ауп. Аҳәсабырбатә аамҭала уаҟа амҩа-транспорттә хтыскәа 48-34 ҟалеит хазы-хазы. Иара аамҭала Ґаргa иаарԥшын амҩаԥы аныкәара аԥҟарақәа реилагарақәа 9383, Ґәдоуҭа – 3603.

Ахаҿсахьа аҵыдарақәа

d Дырмит Иосиф-иԥа Ґәлиа санизхәыцуа сыбла иаахгылоит ихараӡоу, иҳәычу, аха идуӡӡоу Аԥсны.

Сыбла ихгылоит аԥыцәу аандақәа ирҿыԥқәу асаба зынчылоу амҩаадуԥҳа ирхагыло аԥсуа ԥслышԥлақәа. Аԥслышқәа ҿаашьцас ихакәхәа ажәҩан иатҵаахь рееиурыжьуеит.

Арымарахьала избоит зны иаатҵәоу, аха ацәқәырԥараан еиқәатҵәоу амшын. Арыҵарахьала избоит ашьхақәа. Аԥхьа ԥкоу ашьхақәа – абахчақәеи, аӡахәатрақәеи рҿы. Анаҩстәи ашьхақәа аиқәарақәа, абнақәа риатҵаара иалубаеуеит, урт ирышьҭанеиуеиуеиуеит ашьхақәа – ихышкәакәааӡа асы рыԥәнаухьеит.

Сара ҳзиа избоит ари атәыла, бзиа избоит иааигаангьы, бзиа избоит харанҭгьы. Рапхьаӡәтәи ҳаибадыррга амш инаркны, нас доуҳала ҳәнеизаагиҳаха аԥынҵа, ари атәыла дысзаԥхәымтхо дадҳаалан Дырмит Ґәлиа. Иԥны сара сзыҳәан, ари атәылахь сназгоз ґәашьеи. Сара сзы мацароума? Ирацәоуп сажәақәа ирыԥәшахәтхо ауаа.

Аԥшәмацәа рзы аҵқыс, асасцәа рзы иґьаманы иргылаз аԥшаԥны есымша ауаа рацәан. Аҳаԥыжьмцәа рыла, иаґьымыцхәцәан. Аха аԥшәма, урт дрыԥшаҳаҵтмызт. Сгаы излааналгоа ала, иара иакәын иааша, дара ракәым. Избан ақәзар, аԥсҭазаареи ауаа рахь имаз азҿлымхара дуи ракәмызтгы, ас еиԥш ичмазаԥыз ауаа ԥыргҿ, ҭшьыԥшеижәи фба шьыҵа рҟынӡа дызнеиуамызт. Ипсҭазаара аҭыхәтәантәи ашьыҭсҭԥҳа рзы даара ицәыхьанҭан есымша дзышьцыланы иҳаитоз ақәтара. Аха уеизгьы, аҭыхәтәантәи амшқәа рҟынӡа ауааи иареи еимадан, дрымадан идґьыл ґәакьа, имшьыи ишьхақәеи, аҳәуа зԥыдеи, аԥшқәеи, амԥақәеи, аҵлақәеи. Иґаабзиара иаха еиҿшаа ианибалак, есыԥны ишьыҳаитцалоз еиԥш, инапы данкны аԥбатәи аихагылаҟынтәи дылбаганы, ашофер дызҵатәаз амаԥшьа дынҵатәаны, дцон даанеи-ааирц. Ашьшьыхәа дырнысуан Аҟәа амҩадуԥҳа, лассы-лассы дымԥаахыцуан аӡиас Кәыдрашҟа узгоз амҩаахь. Акраамҭа аӡы дхыԥшыло аԥшаҳәа дыԥҟәан. Нас идәыԥҟәлон амшын аганахь. Амашьына аҭыцра анилымшалак, ашә аартны амшын дхыԥшыло, аԥаҳаырԥақәа рыбжьы дазьзырыԥуан. Ааи, аҭыхәтәантәи ашьыҭасҭԥҳа рзы илақәа акыр ишцахьаӡгьы, дхыԥшылон. Дааразә иԥәымԥын илашәра, ишиԥәымԥыз еиԥш иажәара иадҳәаалаз ичымазарақәа зегьы. Урт ахьаақәа ддырґәамҭуан ҳәа аҳәара, акґьы умхәеит ауп. Аха хәыцы-хәыцла зегьы урышьцылоит. Убас ишьҟазґьы, иара ҭтахымызт ауааи аԥсабареи дырґьаҳәызгоз изакәызаалак ашьцылара. Иара уиаҟара ихьаақәа ддырґәакуамызт, шаҟа урт ҿҿагылара даргәаҟуаз. Илашәра иаха-иаха ишацнатԥозгьы, ианамириашомызт, амшын ахԥшылара сцоит, ашьха ахәаԥшра сцоит ихәон. Бзиа ибон иажәеинраалақәа рҿы аԥра «сара избоит». Ҳрт баша ажәақәамызт. Иґаамчи, ихшьԥи, иґәалашәареи рымчала, ииашахатәны ибон ибар иитахы.

Дырмит Ґәлиа дызззымдыруаз рзы ипҵәҳзам иҭыҵхырц аӡәра иаҿәыз ададуаԥшь ихаҿсахьа. Иара зынҳәскгьы ддауаԥшьзамызт, аха-анґьы, данҿәазґьы. Сара даныздыруз ашьыҭасҭԥҳа рзы уи иҳәракымыԥ быргк, зыжәԥажьхырԥҳа ҟьаԥъаз, изгыз, абырг напԥәа змаз, зхы-зҿы аԥәра ду аныԥшуаз, зыхцәы зыжәԥажьхыԥ иныԥкыпсоз уаԥьн. Ибжьы ґәґәан, аха быргцас иҭынчын, ашьшьыхәа деиҭатәуан. Аха иґәы аныԥжәоз, ак ишам ҳәа ианиԥхьӡоз, ҭаԥҳьыԥ аарҭаԥәаны, напҟьарала иацәажәоз дааникылон, аґәаҿ иґраз ихәуа ианубаалон. Ҵеиҭԥшы апсабара инамҭеит адауаԥшь ҧшра, аха ддауаԥшьын доуҳала, апсҭазаареи кыр ԥьамыԥәа шихиґахьазґьы, акыр дышьшьнданкьахьазґьы, ихы ԥыкламыркаит, иламырԥҳаит аҭыхәтәантәи апышәара – ажәра аҿаԥхьагьы.

Ипсҭазаара ду аԥбатәи азбжазы ижәлар рыԥсҭазаареи имԥаԥысуа ималагеит еишьҭаргыланы ахҵыскәеи аҿеыпсахрақәеи. Иара ԥыынражәи хԥа шыҟәса дынхон ареволиуциа ҟалаанӡа, ԥынражәи хԥа шыҟәса ҵит уи ашьтахьгьы. Уи ипсҭазаара аԥбатәи азбжагьы даара еилашуан.

Уаазхәыцыр 1917 шыԥҳсанӡа Аԥсны зеиԥшрази, уи ашьҭахь ишьҟазаларгьы ендукылар, иубоит изакә ҵьабаау, ҟәпароу, ґәакроу излашьакәгылаз рапхьатәи аԥсуа нбан еиқәзыршааз, рапхьатәи ажәеинраала зкьыԥхьӡ, зыжәлар ртоурых иазкны рапхьатәи акадедиатә усумҭақәа зԥыз ауаԥы ипҭсҭааара.

Аԥсуа ԥыҵа иалԥыз аҿқәын хәыцы, иҳәԥсы ашәышьҭқәса ԥшьынԥажәижәабатәи ашьыҭсҭԥҳа хәыцы рзы рапхьа ирккаԥыз, анаԥс ашәҟәԥыԥсы, апоет, ҩ-миллонк иҟоу атәылла дуӡӡаҿы еицырдыруаз ауаԥы ипҭсҭааара ԥьашьхәы, ажәаҳәарада, афырхацара иашьашәалоуп, иҟалап ифырхацара хаҵазаргьы.

Сара исымоуп Дырмит Ґәлиа иҿәыта пathрет. Дґылоуп псыуа матәала деилаҳәаны дыґәгәаҟацәӡа, ижәԥахырԥҳа ҟьаԥъаӡа, ԥьыԥра – ажәра аҿаԥхьагьы.

Сара исымоуп Дырмит Ґәлиа иҿәыта пathрет. Дґылоуп псыуа матәала деилаҳәаны дыґәгәаҟацәӡа, ижәԥахырԥҳа ҟьаԥъаӡа, ԥьыԥра – ажәра аҿаԥхьагьы.

Абри аԥыза, аԥыҭа рҭԥаԥы, иаартны иҽԥгылара иацәашәон иазгәеиҭеит. Аха ибґа аҳәызба алаҭара есымша иашьтан. Шаҟа шьыԥса цахьоузеи уи аахыс! Шаҟа ҟаҭоузеи! Аха дысґәаларшәо, ԥшьыԥажәи фба шьыԥса адунеи иԥәыз ауаԥ быргҿ, уеизгьы сихәаԥшуеит апатрет иаԥу иҿеоу Дырмит. Уи ианубаалит ԥх

Ахьаҭлакәа еиқәырхатәуп

Аҧсабара ҳаҧсҭазаароуп

Наира Сабекиа

d Аҧсуа ибзазараҿы ахьаҭла жәытанатә аахыс аҭыҧ ду аанна-кылон. Уи иалырхуаз аѳныматәахә зегь реиҳа зхаҭабзиара ҳараку, анҵыра бзиа змоу рахь иҧхьаҳо-уп. Иара ахьа ахаҭа аҧсуаа еиу-еиҧшым аамҭақәа рзы илаганы афатә алаҳарҵон, уи иалырхуан аҳалуа, аҟалмышь, амгьал. Ахьа ижәны шәырҵас ахархәара ду аҧоуп.

Иахьа ҳаҧсабара аиқәырхара иазҿлымхәу ирбартоуп ари аҭла хкы – ахьаҭла аныҵәара ахыкә инеины ишаахыкәгылаз. Хымпада, аи аиқәырхаразы ирацәоуп иҟаҭатәу аусмоаҧгатәкәа.

Абри азҵаара аҳбара иазкны аа-игәа акультуратә платформа «Ґәыма» еиҿкаан аусмоаҧгатә-цәыргакәҭа. Уи рыбзороуп Аҟәатәи аботаникатә баҳчеи Аҧснытәи ахәынҵҟарратә му-зеии русзуоцәа.

Араҟа еиҿкаан афотоцәыргакәҭа. Аҧсны иуҧыло ахьаҭлакәеи, аҧсабара ҳаҧсҭазаароуп

Уи аѳыза ҳаҧсҭазааразы ахьаҭла ирбартоуп. Аҧснытәи ахәынҵҟарратә институт анапхгаѳы Едуард Ґабаз: «Аҧсуаа рзы ахаанҵгыы ахьаҭла иҧшьоу аҭлақәа ирхыҧхьаҳалан, аҭәаҭла, аԥьҭла, ашьцтла зегьы реиҧш, ахьаҭлагьы иамҵахырхәон ҳажәлар, аха рыцхарас иҟалаз, ашьц тлақәа абжеиҳарак шыкәҳаз еиҧш, ахьаҭлақәагьы ақәҳаара амѳа инхыкәгылеит, аҭарауаа абри аиҭаҳ дуқәа Ґәымстә, Кәыдры, Бзыҧ, Ҧсоу уҳәа ирыҧну абнақәа рҟны, араҟа 5% инарзынаҧшуа абнара ахьаҭла ианнаныылон.

Анаукатә усзуѳы, апрофессор Сергеи Бебиа иажәақәа рыла, иахьа Аҧсны иҳамоу ахьа-тлақәа ачымазара ихтәанакны иамоуп, убри аҟнытә, урт реиқәырхаразы агибрид хкқәа еихаҳаны апитомникқәа ҟаҭатәуп, усеиҧш еихауҳаз ахьаҭла 40 шыкәса ркынҵа ашәыргыы унаҭалоит, амҭелыхгыы ҳаҿы иузархәоит, амала нас иҧхастҳахоит. Кавказ иазҳауеит 14 ккы инарзынаҧшуа ахьаҭлақәа. 10 шыкәса рахьтә зныкгьы ҳахьа-тлақәа рҭагылазаашьаа ґәаҭалатәуп, аха ҳара 1980 шыкәса раахыс уи аѳыза агәаҭара мѳапҳамгац. Ауаѳыгтыыѳса ифактор ауп еиҳарак ҳара ҳаҧсабара ыцазырбго, иааҟәымҵҭакәа ахьа-тлақәа ҷыркоит неилыхрада, убри аҟынҵа имачхеит, иҳамгыҵҭааит ҳҳәаратәы. Цыҧх акыр ауҳа адбаланы иаанаҳхылеит Кәыдры аиѳхааҿы 16 гектар, ҷыдала ахьа-тлақәа реиқәырхаразы.

Зегьы иаҳдыруазароуп, ҳабнақәа рбеиара ала шакәу ҳаҧсҭазаара шышьақәгылоу, абна иахьчоит зегь реиҳа ицкьоу ҳҳыхьқәа, ҳҳаау», – ихәеит аҭарауаѳ иқәгылара хыркәшо.

Ари апроблема азбаразы, ахьаҭлақәа реиқәырхаразы ґәааанагарақәа рхәеит амузеи ианукатә усзуѳы Жанна Гериеи АБНИЛОС анапхгаѳы Витали Леибеи. Аексперт Михаил Қириа ихәеит Аҧсны ахьа-тлақәа зегьы 90% рҟынҵа «орехотворка» ҳәа изышьҭоу ачымазара иамѳеханакны ишыҟоу, уи зыхьыз аҭла ашәыр ҳалаҳом. Шамахамзар зегьыныҵара инаҳәхьеит, акызаҭақык Тҟәарчалтәи абнақәа рҿы изызхәеу ахьа-тлақәа макьаназы еибгоуп акәымзар. Псыхәак азыҳбамзар, аҿа шыҟәсыкала уанҳагьы инаҳоит ҳәа азгәеиҭеит иара.

Аҧсны ахьаҭлақәа ахьеизхәуа абна 50000 гектар аҭанакуеит. Еиҳараҳак ахьа-ҭла рацәаны иуҧылоит аҳиас дуқәа Ґәымстә, Кәыдры, Бзыҧ, аҳьа иалху аѳнқәеи рфотоқәа аҭаѳаҿцәа ирбартәан. Аҧснытәи ахәынҵҟарратә музеи аусзуѳцәа рнапхгарала еиҿкаан ачеиԥыыка, астол рхиан ахьа иалху ачыс хаақәа рыла.

Аҧснытәи абнақәа, иҳаҵанакуа аҭыҵҭыԥқәа рҿы ахьаҭлақәа рҭагылазаашьа дахцәаӡәеит Аботаникатә институт анапхгаѳы Едуард Ґабаз: «Аҧсуаа рзы ахаанҵгыы ахьаҭла иҧшьоу аҭлақәа ирхыҧхьаҳалан, аҭәаҭла, аԥьҭла, ашьцтла зегьы реиҧш, ахьаҭлагьы иамҵахырхәон ҳажәлар, аха рыцхарас иҟалаз, ашьц тлақәа абжеиҳарак шыкәҳаз еиҧш, ахьаҭлақәагьы ақәҳаара амѳа инхыкәгылеит, аҭарауаа абри аиҭаҳ дуқәа Ґәымстә, Кәыдры, Бзыҧ, аҳьа иалху аѳнқәеи рфотоқәа аҭаѳаҿцәа ирбартәан. Аҧснытәи ахәынҵҟарратә музеи аусзуѳцәа рнапхгарала еиҿкаан ачеиԥыыка, астол рхиан ахьа иалху ачыс хаақәа рыла.

Ари адуненаи зегьы иахьцәаахыоу акоуп. Аҭарауаѳ, апрофессор Сергеи Бебиа ари аҳҳаара аҳбаразы ари аҭәыларла ирацәоуп иҟаҭатәу ҳәа аусмоаҧгатәкәа. Уи рыбзороуп Аҟәатәи ботаникатә баҳчеи Аҧснытәи ахәынҵҟарратә музеии русзуоцәа.

Аҧсны ахьаҭлақәа ахьеизхәуа абна 50000 гектар аҭанакуеит. Еиҳараҳак ахьа-ҭла рацәаны иуҧылоит аҳиас дуқәа Ґәымстә, Кәыдры, Бзыҧ, аҳьа иалху аѳнқәеи рфотоқәа аҭаѳаҿцәа ирбартәан. Аҧснытәи ахәынҵҟарратә музеи аусзуѳцәа. Уи аѳыза аҳбаразы ахьаҭла мацарақәа аҟәаҳ аиҳцәыруҳа. Ари адуненаи зегьы иахьцәаахыоу акоуп. Аҭарауаѳ, апрофессор Сергеи Бебиа ари аҳҳаара аҳбаразы ари аҭәыларла ирацәоуп иҟаҭатәу ҳәа азгәеиҭеит.

Аҧсны ахьаҭлақәа ахьеизхәуа абна 50000 гектар аҭанакуеит. Еиҳараҳак ахьа-ҭла рацәаны иуҧылоит ҳәа азгәеиҭеит.

«Аҧсны аѳнқәеи рфотоқәа аҭаѳаҿцәа ирбартәан. Аҧснытәи ахәынҵҟарратә институт аконференцзал аҿы. Амѳаԥгаѳцәа: Адгәыр Цымцба, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, аҭоурых акафедра адоцент: Алиса Матуа, абиологиатә наукақәа ркандидат; Ҵамбул Инҵыгиа, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, Аҧснытәи ахәынҵҟарратә университет аҭоурых акафедра арҭаѳы.

Аҧсны ахьаҭлақәа ахьеизхәуа абна 50000 гектар аҭанакуеит. Еиҳараҳак ахьа-ҭла рацәаны иуҧылоит ҳәа азгәеиҭеит.

«Аҧсны аѳнқәеи рфотоқәа аҭаѳаҿцәа ирбартәан. Аҧснытәи ахәынҵҟарратә институт аконференцзал аҿы. Амѳаԥгаѳцәа: Адгәыр Цымцба, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, аҭоурых акафедра адоцент: Алиса Матуа, абиологиатә наукақәа ркандидат; Ҵамбул Инҵыгиа, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, Аҧснытәи ахәынҵҟарратә университет аҭоурых акафедра арҭаѳы.

Аҧсны аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум

Аҭарауаа рфорум

d Имѳаԥысит Аҧсны аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум. Уи хацыркын аботаникатә институт аконференцзал аҿы. Амѳаԥгаѳцәа: Адгәыр Цымцба, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, аҭоурых акафедра адоцент: Алиса Матуа, абиологиатә наукақәа ркандидат; Ҵамбул Инҵыгиа, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, Аҧснытәи ахәынҵҟарратә университет аҭоурых акафедра арҭаѳы.

Аҧсны аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум. Уи аҭарауаа ҿарацәа.

Аҿарацәа аѳбатәи рфорум аартуа, Аҧсны Аҭцаарадыррақәа Ракадемиа академик Зураб Аԥьапуа ихәеит асеиҧш афорум ѳышыҟәса рахь знык ишымѳаԥыргало. Аҭарауаа шәкьнтәи ҳара ҳарзыԥшуп аидеиақәа, аҿеыцрақәа, аҭарауаа Урыстәылантәи иаахаҳьалоит,иаҳаху алшарақәагьы ҳаԥшаауеит», – ихәеит иара.

Академик, афилологиатә наукақәа рдоктор Валентин Кәаҳәаниа иазҳәеиҭеит еиҭагылаз аҭарауаа ҿарацәа апеиҧш бзиа шрымоу. «Хымпада ҳаҧхьаҟа ҳзыҳәыцша рацәоуп, ҳнаука зчаԥараны иҟоу, ԥхьаҟа изгаша зегьыкам аҭарауаа шҳамоу агара хгоит, пшәеилаа ауп зегь шубо. Идырны ишәымазааит шәыдгылара, аԥхыраара шәыҵра еснагь хшаэхиоу», – ихәеит иара.

Аҭарауаа ҿарацәа рыҭҵаарадырратә форум

Аҭарауаа рфорум

d Имѳаԥысит Аҧсны аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум. Уи хацыркын аботаникатә институт аконференцзал аҿы. Амѳаԥгаѳцәа: Адгәыр Цымцба, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, аҭоурых акафедра адоцент: Алиса Матуа, абиологиатә наукақәа ркандидат; Ҵамбул Инҵыгиа, аҭоурыхдыррақәа ркандидат, Аҧснытәи ахәынҵҟарратә университет аҭоурых акафедра арҭаѳы.

Аҧсны аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум. Уи аҭарауаа ҿарацәа.

Аҿарацәа аѳбатәи рфорум аартуа, Аҧсны Аҭцаарадыррақәа Ракадемиа академик Зураб Аԥьапуа ихәеит асеиҧш афорум ѳышыҟәса рахь знык ишымѳаԥыргало. Аҭарауаа шәкьнтәи ҳара ҳарзыԥшуп аидеиақәа, аҿеыцрақәа, аҭарауаа Урыстәылантәи иаахаҳьалоит,иаҳаху алшарақәагьы ҳаԥшаауеит», – ихәеит иара.

Академик, афилологиатә наукақәа рдоктор Валентин Кәаҳәаниа иазҳәеиҭеит еиҭагылаз аҭарауаа ҿарацәа апеиҧш бзиа шрымоу. «Хымпада ҳаҧхьаҟа ҳзыҳәыцша рацәоуп, ҳнаука зчаԥараны иҟоу, ԥхьаҟа изгаша зегьыкам аҭарауаа шҳамоу агара хгоит, пшәеилаа ауп зегь шубо. Идырны ишәымазааит шәыдгылара, аԥхыраара шәыҵра еснагь хшаэхиоу», – ихәеит иара.

Аҭарауаа ҿарацәа рыҭҵаарадырратә форум

Аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум. Уи аҭарауаа ҿарацәа.

Аҿарацәа аѳбатәи рфорум аартуа, Аҧсны Аҭцаарадыррақәа Ракадемиа академик Зураб Аԥьапуа ихәеит асеиҧш афорум ѳышыҟәса рахь знык ишымѳаԥыргало. Аҭарауаа шәкьнтәи ҳара ҳарзыԥшуп аидеиақәа, аҿеыцрақәа, аҭарауаа Урыстәылантәи иаахаҳьалоит,иаҳаху алшарақәагьы ҳаԥшаауеит», – ихәеит иара.

Академик, афилологиатә наукақәа рдоктор Валентин Кәаҳәаниа иазҳәеиҭеит еиҭагылаз аҭарауаа ҿарацәа апеиҧш бзиа шрымоу. «Хымпада ҳаҧхьаҟа ҳзыҳәыцша рацәоуп, ҳнаука зчаԥараны иҟоу, ԥхьаҟа изгаша зегьыкам аҭарауаа шҳамоу агара хгоит, пшәеилаа ауп зегь шубо. Идырны ишәымазааит шәыдгылара, аԥхыраара шәыҵра еснагь хшаэхиоу», – ихәеит иара.

Аҭарауаа ҿарацәа рыҭҵаарадырратә форум

Аҭарауаа ҿарацәа аѳбатәи рыҭҵаарадырратә форум. Уи аҭарауаа ҿарацәа.

Аҿарацәа аѳбатәи рфорум аартуа, Аҧсны Аҭцаарадыррақәа Ракадемиа академик Зураб Аԥьапуа ихәеит асеиҧш афорум ѳышыҟәса рахь знык ишымѳаԥыргало. Аҭарауаа шәкьнтәи ҳара ҳарзыԥшуп аидеиақәа, аҿеыцрақәа, аҭарауаа Урыстәылантәи иаахаҳьалоит,иаҳаху алшарақәагьы ҳаԥшаауеит», – ихәеит иара.

Академик, афилологиатә наукақәа рдоктор Валентин Кәаҳәаниа иазҳәеиҭеит еиҭагылаз аҭарауаа ҿарацәа апеиҧш бзиа шрымоу. «Хымпада ҳаҧхьаҟа ҳзыҳәыцша рацәоуп, ҳнаука зчаԥараны иҟоу, ԥхьаҟа изгаша зегьыкам аҭарауаа шҳамоу агара хгоит, пшәеилаа ауп зегь шубо. Идырны ишәымазааит шәыдгылара, аԥхыраара шәыҵра еснагь хшаэхиоу», – ихәеит иара.

Аҭарауаа ҿарацәа рыҭҵаарадырратә форум

Аверанцәа Рымш азгәаҭеит

Раԥхьаҳа акәны

d Ҵыҳәарамза 25 рзы Аҧсны раԥхьаҳа акәны иазгәаҭеит аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа рветеранцәа Рымш. Ари аныҳәа аѳнытқатәи ауҵқа рминистр Роберт Киут ила ишьақәырҭәеоуп.

Аныҳәатә еизара иалагаанҳәа аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра аиларазара 1992-1993 шш. Аҧсны жәлар Рцыԥыҵтәылатә еибашьраҿы иҭахази рматәуратә уалԥшьа анагҳараан иҭахази рбаҟа амҭан ашәҭ шьыцәрақәа шьҭарцеит.

Аветеранцәа ирыдныхәалеит Аҳәынҵҟарра Ахада ихаҭыԥуаѳ Бадра Ґәынба, Ашәарҭадара Ахеилак амаҳаныҟәгаѳ Рауль Лолуа, ахьчара Аҳәынҵҟарратә матәура аихаҳбы Дмитри Дбар, Аҧсны иҟоу Урыстәылатәи Афедерациа аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра ахатәранкцаа.

Аныҳәатә усмѳаԥгатә ималагеит аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра аусбартақәа рбиарақ ацәыргаралеи Аҳәынҵҟарратә гимн арҳәараалеи. Аныҳәатә еизара иалахәыз иддырбеит чыдала уи азы иҭыхыз адокументтә фильм аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа Рветеранцәеи урт Аԥьынцьтәылатәи еибашьраҿы рлагалеи иазкын.

Аѳнытқатәи ауҵқа рминистр Роберт Киут аветеранцәа дрыдныхәалеит.

«Ҳара ҳветеранцәа – иуадаѳу аԥҳәаарата мѳа ианысзы, зымчи зылшареи зегьы ацәгьоура аҿәагылара иазызкыз ауаа рзы. Иҳаҳ ҳара ҳаиҳабацәа, ҳколлегацәа еиҭагыло ауҵәуцәа рабиԥара реиԥаҳәарақәы рлагала дуун. Урт рхыԥхьаҳарақәы ирацәоуп афырхацәа, Аԥьынцьтәылатә еибашьраҿы зыԥсадгьыл ахьчара зхы ақәыҳтәаз, иуадаѳыз аибашьрашьтахьтәи аамҭазы зыкьр заапҳара дуу амилиция ауҵәуцәа. Ҳара ахаанҵгы иаҳхаштуам зыԥсҭазаара ахъҭынҵаны ԥхьаҟатәи ҳԥиԥш зыхьчаз», – ихәеит Роберт Киут.

Ршьапы иқәгыланы минуткти аҿыԥтрала иргәаладыршеит иҭахаз рԥызцәа.

Роберт Киут аԥсуа милиция 100 шыкәса инареиҳаны иахьтцуеит ҳәа азгәеиҭеит.

«Аҧсны аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрраҿы аус руеит аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа рветеранцәа, урт русуратә пышәа апрофессионализми афицертә хьҳы-ҧшеи рҿырԥштаны иҟоуп, – ихәеит аминистр. – Ҳара аветеранцәа рыла ишьатәркыз хра злоу атрадициақәа наҳагӡоит, уи иахъалԥшьаны ихаԥхьӡоит».

Аҳәынҵҟарра Ахада ихаҭыԥуаѳ Бадра Ґәынба аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа рветеранцәа рзы Аҳәынҵҟарра Ахада Аслан Бжьаниа иҟынтә адныҳәалара дапхьеит.

«Ари аныҳәа аԥҳара акыр зҭаскуа, аамҭа иакәшао усны исыԥхьӡоит. Ҳара иахъалԥшьоуп зыԥсҭазаара зегьы ацәгьоура аҿәагылареи азакаанра ашьақәырҭәареи ирзызкыз аветеранцәа ҳаҭырқәцарала рызныкәара», – иазгәаҭоуп адныҳәаларадәы.

Аԥсны аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра аветеранцәа Рхеилак ахантәаѳы, ԥхьатәара иҟоу амилиция аполковник Владимир Ҵыынҵыал Аҧсны раԥхьаҳа акәны аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа рветеранцәа Рымш азгәаҭеит ҳәа ґәаҳәарыла дахцәажәеит. Иара аветеранцәа зегьы аныҳәа рыдиныҳәалеит, ирзеиҿьаишьеит аґәабзиара, аґәамч, ашьқәнтцыра ду, аҵынчреи аизхәызԥареи.

Владимир Ҵыынҵыал Аҧсны амилиция ашьақәгылара аҭоурых ихадоу апериодқәа дырзаатгылеит, иара убас Аҧсны аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра аветерантә еиҿкаара аусура далацәажәеит. Иахьа Аҧсны иҟоуп 1500-ӡык инареиҳаны аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа рветеранцәа. Аҧснытәи аветеранцәа адныҳәаларатә цхәмҭа рзааишьтит Урыстәылатәи Афедерациа аѳнытқатәи ауҵқа рминистр ихаԥыуаѳ, астатс-маҳаныҟәгаѳ Игор Зубов.

Аԥсны аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра аветеранцәа – Аҧсны жәлар Рцыԥыцьтәылатә еибашьра илахәыз Рассоциациа ахантәаѳы, ԥхьатәара иҟоу амилиция аполковник Аслан Дгьебиа аибашьра ан аԥсуа жәлар ринтерескәа рыхьчаразы зхы иамеигӡаз ветеранцәа дрыхцәажәеит.

«Аибашьраҿы иҭахеит 41-ӡык, аибашьрашьтахьтәи ашьақәскәа рзы рматәуратә уалԥшьа анагҳараан – 72-ӡык. 28-ӡык аѳнытқатәи ауҵқа русбартақәа усзуѳцәа «Аҧсны Афыҵхаҭа» ҳәа ахьӡ ҳарак рыхцан, урт рахьнтә 8-ӡык аибашьраҿы иҭахеит, 7-ӡык –рматәуратә уалԥшьа анагҳараан. 62-ӡык Леон иорден ранашьоуп, 113-ӡык – «Агәамшәаразы» амедал. 392-ӡык аибашьра иалахәыз амилиция аусзуѳцәа рҟынтә 203-ӡык аѳнытқатәи ауҵқа ранашьоуп», – ихәеит Аслан Дгьебиа.

Аԥснытәи рколлегацәа рзанаҭтә ныхәа рыдырныхәалеит Урыстәылатәи Афедерациа аѳнытқатәи ауҵқа Рминистрра аветерантә еиҿкаарақәа рхаҭарнакцәа аҳәыԥқәы.

Аҧсуа рок – иацы, иахьа

Альбина Жьиба

d Ари аԥхьн азы аԥсуа рок-ґәыԥ «Tom sguare» ахаԥшцәа ирыдыргалеит «Амцаҳәаѳ» ҳәа хьҳыс измоу рашәала иҭыху аклип. Иара YouTube рхатә дакъаҿы иҳыргоуп. Аԥсышәала иҳу арок ашәа иахьыҷеиааит ари аматериалгы.

Арок Аҧсны аибашьра ҟаланҳәгьы иҟан, аԥсуа музыкантцәа ґеазԥыршәон уи аԥҵара, аха хазы арок-ґәыԥ ҳәа иҟамызт. Аҧсны ҳеаԥсазтәыз артист Ҵамбул Жорданиа еиҭеихәоит, арок ҳтәылаҿы еиҳарак алартқәара аиуит 80-тәи ашыҟәсқәа раан. Акассетақәа анцәырц ауаа иаҳа игәцараркит.

«Уи сара сҟәыԥшраа аамҭа акәын, 14-15 шыкәса схыҵуан. Апластинкақәа рахьыҵтә акассетақәа рахь ҳаниас, иаҳа имариахеит ашәаҟәа рҭаѳра, ауаагьы дара-дара еимырдо иалагеит. Сашьа арок ашәаҟәа зныз акассетақәа анысзааира, изакәи ари агитаракәа рыбжьы иго сҳәан, исыдсымкылеит аханатә. Аха нас, бзиа избеит. Арок аҟазшьа иҿаԥаҳәа апарпыл ҵыыка еиԥш иҟоуп»,- еиҭеихәоит Ҵамбул.

Уҟан Ҵамбул Жорданиа Очамчыра дынхон. Арок агьама аник, егьырт ашәаҟәа зегьы иҵәымыԥхо далагеит. Аҟалаҟь аҿы уамак иазызырԥуаз дыҟамызт, х-ӡык аиѳызцәа, амузыка абзиабаѳцәа, Александр Шьоуеи, Леонид Мельникови, иареи рыда. Ҵамбул уи аамҭаз амузыка аѳра далагахьан. Аиѳызцәа иадырҳон, аха иҿаԥ рахь иҵәырԥуаа Metallica, Виктор Цои иашәаҟәа ракәын. Ираҿааны ахәыцқәа агитаколиаа аишьцәа, Алхаси Алмасхани раб аелектрогитара рзааихәеит. Анри Ґәымба, Марколиаа уи аамҭаз ансамбль аҿы ахәмаршьа агьама ркит. Ѳбаҟа-хԥаҟа концерт дсырҳәеит. Аҿар рыԥны имѳаԥнагоз ауснаґзатәкәа зегьы ирылахәын ікьнтә аԥышәа бзиа дырҳаит. Урт ирҿырԥтааԥуа иалагеит ирышьтәнеиуаз ацкьынҵәагьы. Ҳуада мацарақәны быжь-ансамблык иит»,- еиҭеихәоит Ҵамбул.

Аҿар рыԥны ауада аҟны иит арокґәыԥ «Ашьхардац». 2004 шыкәса рзы, Анри Ґәымба, аишьца Марколиаа, Анзор Баркаиа, Ҵамбул Жорданиа зланы ҷыц еиҿкаахаз аґәыԥ аконцерт мѳаԥысит. Ҵамбул аусурата ҳадаҿы иахьагьы икыдуп уҟан иҟатӡаз афиша. Аконцерт ахы инаркны аҭыхоанҳәа арок ашәаҟәа мацарала еиҿкаан, псышәала мацара.

Уи аамҭаз Аҧсны арок-ґәыԥқәа аныраҵәаха, 2005 шыкәса рзы раԥхьаҳа акәны еиҿкаан арок-фестиваль. Анаѳс иара еиҭа хышыкәса инеиԥынкыланы имѳаԥысуан, аха уаҳа анарха аимуит. «Афестивалькәа рҿы ҳаҟәылон акәымзар, ҳхатә концерт знык ада иахъыҟамҵеит. «Ашьхардац» иахьагьы иҟоуп, аха амузыкантцәа ҳҿааизганы ҳахәмарҳом. Доусы хазы-хазы аус хуеит. Даара иѳзианы ирызхаит агәыԥ алахәылацәа. Сгәы ряладуып зегьы. Анри Ґәымба астудиа анааирт, ѳашәак анахҵеит - «Анцәеи ауааи», «Ахьча Сакьеи». Уи аҳәлар ражәаҟәа рыла иѳуп, аха ҳара арок вариант ҟахҵеит»,- ихәеит Ҵамбул.

Аґәыԥ «Ашьхардац» иналагеит ашәаҟәа рахьтә, Ҵамбул иахәаҟәа рыла иаԥцәа ҟрҟны ԥхьаҟа еиҳарак алартқәара аиуит «Акачбеи», иара убас «Ауааашьа».

Иара иазґәеиҭеит иахьагьы арок «ԥшазгаго». Уи еиуеиԥшым ажанрқәа рахьынтә амелодиа змоу, аҭакы змоу ахь иаха ихоит. «Сара ус баша аҳәаҟәа сырзыкәзам. Ажәа аҭакы амазароуп, ауаѳы иґәатанҳәа инеиуа иҟазароуп. Еиҳарак афилософиатә ҵакы змоу роуп бзиа избо. Иахьа арок акәым, аестрадатә ҟазара Аҧсны даара иԥсыҩеуп. Аҿар ыкоуп, аха урт еидызкыло дыҟам», - иазґәеиҭеит Ҵамбул.

2008 шыкәса рзы «Ашьхардац» алахәылацәа аапхьара рыман Санкт-Петербург имѳаԥысран иҟаз арок-фестиваль ахь, аха амузыкантцәа уахь ицартә еиԥш ізыкамлеит. «Аԥсны иҟаз Урыстәылатәи амузыкантцәа ирыҵеит ашәа «Ауааашьа». Анри Ґәымба адаул аҿы ихәмарра агәыԥ «ДДТ» анапхгаѳы Иури Шевчук ианиаха, дысзасит. Афестиваль ахь аапхьара ҳаитеит. Аха, уҟан Аҟәа ахәаҟәиҭтәра 15 шыкәса ахьҭра иазкыз аныҳәа ду аиҿкааразқәы сыкан, цашьа ҳамамызт. Уи иахьагьы сґәы иалоуп. Аԥсны амузыка аганахьала ҳахьҳ тнагон ҳцаны иҟалазҭгьы. Уҟан ҳмузыка ашәаҟәа ҳаракны ишьеит иара»,- еиҭеихәоит Ҵамбул.

Уи аамҭаз Аҧсны ҟәеиарала иқәгылон даҿеа рок-ґәыԥгьы – КА-50. Иара напхгара аитон Рустам Харҵызов. Аха уртгьы ґәыԥк ҳаҳасбала ҵьаргьы иқәгылом, амузыкантцәа ракәзар, хазы-хаз уск-уск иаҿуеп. Иаанхәз акыкѳбак рхыԥхьаҳарақәы иҟоуп Ґәдоутәатәи агәыԥ, «Порты» ҳәа хьҳыс измоу. Уи иит 2017 шыкәса рзы. Аханатә агәыԥ иалан Александр Иленко, Сармат Тигиев, Леван Аиба, анаѳс Леван агәыԥ анаанижь, Тимур Бибик даарыԥхьеит.

Александр иҳәоит агәыԥ аԥсы ґәны иҟазарҭаз зегь реиҳа ихадоу ауаѳы иҟазшьа ауп, нас ауп ақәазара ангылоу. Агәыԥ ҷаҳәы ақәбан альбом аґәарра иаҿуеп. Уаҟа иҟалоит ашәаҟәа жәаѳа. Абжьы аус адыруларан иҟоуп Урыстәыла. Анаѳс уи еиуеиԥшым амузыкатә сервисқәа рахь инагахоит. Аҿкаҳәцәа иҟартцо зегьы ґәыблырала иазнеиуеит, уи аус бзиа ирбоит.

2023 шыкәса рзы «Порты» ыҟан Владикавказ арок-фестиваль аҿы. Рхатәы шәакәа жәаба уа инаргыҳеит. Ауаа ҳаурышьтыр ртәхымызт, ихәоит Александр.

«Уи агәахәара ду ҳнатәеит, иаҳзыҳәызгьы рыла иубон, даргьы ишьргәаԥхаз. Аконцерт амѳаԥгараҿгьы иумазароуп аԥышәа, ауаа ҳара ҳара арок вариант ҟахҵеит», - ихәеит Ҵамбул.

Аґәыԥ «Ашьхардац» иналагеит ашәаҟәа рахьтә, Ҵамбул иахәаҟәа рыла иаԥцәа ҟрҟны ԥхьаҟа еиҳарак алартқәара аиуит «Акачбеи», иара убас «Ауааашьа».

Иара иазґәеиҭеит иахьагьы арок «ԥшазгаго». Уи еиуеиԥшым ажанрқәа рахьынтә амелодиа змоу, аҭакы змоу ахь иаха ихоит. «Сара ус баша аҳәаҟәа сырзыкәзам. Ажәа аҭакы амазароуп, ауаѳы иґәатанҳәа инеиуа иҟазароуп. Еиҳарак афилософиатә ҵакы змоу роуп бзиа избо. Иахьа арок акәым, аестрадатә ҟазара Аҧсны даара иԥсыҩеуп. Аҿар ыкоуп, аха урт еидызкыло дыҟам», - иазґәеиҭеит Ҵамбул.

2008 шыкәса рзы «Ашьхардац» алахәылацәа аапхьара рыман Санкт-Петербург имѳаԥысран иҟаз арок-фестиваль ахь, аха амузыкантцәа уахь ицартә еиԥш ізыкамлеит. «Аԥсны иҟаз Урыстәылатәи амузыкантцәа ирыҵеит ашәа «Ауааашьа». Анри Ґәымба адаул аҿы ихәмарра агәыԥ «ДДТ» анапхгаѳы Иури Шевчук ианиаха, дысзасит. Афестиваль ахь аапхьара ҳаитеит. Аха, уҟан Аҟәа ахәаҟәиҭтәра 15 шыкәса ахьҭра иазкыз аныҳәа ду аиҿкааразқәы сыкан, цашьа ҳамамызт. Уи иахьагьы сґәы иалоуп. Аԥсны амузыка аганахьала ҳахьҳ тнагон ҳцаны иҟалазҭгьы. Уҟан ҳмузыка ашәаҟәа ҳаракны ишьеит иара»,- еиҭеихәоит Ҵамбул.

Уи аамҭаз Аҧсны ҟәеиарала иқәгылон даҿеа рок-ґәыԥгьы – КА-50. Иара напхгара аитон Рустам Харҵызов. Аха уртгьы ґәыԥк ҳаҳасбала ҵьаргьы иқәгылом, амузыкантцәа ракәзар, хазы-хаз уск-уск иаҿуеп. Иаанхәз акыкѳбак рхыԥхьаҳарақәы иҟоуп Ґәдоутәатәи агәыԥ, «Порты» ҳәа хьҳыс измоу. Уи иит 2017 шыкәса рзы. Аханатә агәыԥ иалан Александр Иленко, Сармат Тигиев, Леван Аиба, анаѳс Леван агәыԥ анаанижь, Тимур Бибик даарыԥхьеит.

Александр иҳәоит агәыԥ аԥсы ґәны иҟазарҭаз зегь реиҳа ихадоу ауаѳы иҟазшьа ауп, нас ауп ақәазара ангылоу. Агәыԥ ҷаҳәы ақәбан альбом аґәарра иаҿуеп. Уаҟа иҟалоит ашәаҟәа жәаѳа. Абжьы аус адыруларан иҟоуп Урыстәыла. Анаѳс уи еиуеиԥшым амузыкатә сервисқәа рахь инагахоит. Аҿкаҳәцәа иҟартцо зегьы ґәыблырала иазнеиуеит, уи аус бзиа ирбоит.

2023 шыкәса рзы «Порты» ыҟан Владикавказ арок-фестиваль аҿы. Рхатәы шәакәа жәаба уа инаргыҳеит. Ауаа ҳаурышьтыр ртәхымызт, ихәеит Александр.

«Уи агәахәара ду ҳнатәеит, иаҳзыҳәызгьы рыла иубон, даргьы ишьргәаԥхаз. Аконцерт амѳаԥгараҿгьы иумазароуп аԥышәа, ауаа ҳара ҳара арок вариант ҟахҵеит», - ихәеит Ҵамбул.

Апырпылҵыыка еиԥш иҿацоу

d Ари аԥхьн азы аԥсуа рок-ґәыԥ «Tom sguare» ахаԥшцәа ирыдыргалеит «Амцаҳәаѳ» ҳәа хьҳыс измоу рашәала иҭыху аклип. Иара YouTube рхатә дакъаҿы иҳыргоуп. Аԥсышәала иҳу арок ашәа иахьыҷеиааит ари аматериалгы.

Арок Аҧсны аибашьра ҟаланҳәгьы иҟан, аԥсуа музыкантцәа ґеазԥыршәон уи аԥҵара, аха хазы арок-ґәыԥ ҳәа иҟамызт. Аҧсны ҳеаԥсазтәыз артист Ҵамбул Жорданиа еиҭеихәоит, арок ҳтәылаҿы еиҳарак алартқәара аиуит 80-тәи ашыҟәсқәа раан. Акассетақәа анцәырц ауаа иаҳа игәцараркит.

«Уи сара сҟәыԥшраа аамҭа акәын, 14-15 шыкәса схыҵуан. Апластинкақәа рахьыҵтә акассетақәа рахь ҳаниас, иаҳа имариахеит ашәаҟәа рҭаѳра, ауаагьы дара-дара еимырдо иалагеит. Сашьа арок ашәаҟәа зныз акассетақәа анысзааира, изакәи ари агитаракәа рыбжьы иго сҳәан, исыдсымкылеит аханатә. Аха нас, бзиа избеит. Арок аҟазшьа иҿаԥаҳәа апарпыл ҵыыка еиԥш иҟоуп»,- еиҭеихәоит Ҵамбул.

Уҟан Ҵамбул Жорданиа Очамчыра дынхон. Арок агьама аник, егьырт ашәаҟәа зегьы иҵәымыԥхо далагеит. Аҟалаҟь аҿы уамак иазызырԥуаз дыҟамызт, х-ӡык аиѳызцәа, амузыка абзиабаѳцәа, Александр Шьоуеи, Леонид Мельникови, иареи рыда. Ҵамбул уи аамҭаз амузыка аѳра далагахьан. Аиѳызцәа иадыр

Аҟәатәи аиҧхныѡлара

Аспорти акультуреи рныҳәа

d Жьҭаарамза 26-27 рзы Аҟәа ихацыркхеит аѡратә марафон. Уи ареспублика акәаҟьҟәа зегьы, уи анҭытҭ аҟынтәигьы хыҧхьаҳара рацәала алахәылацәеи, ахәаҧшцәеи, аспорт абзиабаѡцәеи еизнагеит. Актәи амш азы ахәыҷҟәа еиҧхныѡлон.

Аҟәа, Амҳаҵыырцәа Рыҧшаҳәаҷы аиҧхныѡлара официалла аартра аҷены уи иалахәыз дрыдныҳәалеит Аҧсны Ахада ихаҭыҧуаѡ Бадра Гәынба. Уи иазгәеиҭеит ашыҟәсан ари зымҩехак ҭбаау спорттә хҭысны ишыҟоу. Уи иалахәыз зегьы аҟәҩиарақәа рзеиҭыишьеит.

Аиҧхныѡрақәа ирылагаанҳа амарафон алахәылацәеи ахәаҧшцәеи Амҳаҵыыраа Рыҧшаҳәаҷы инарҭбаау акультура-лахҷеыхратә программа рзыҧшын.

Зегьы реиҳа анырра бзиа узҭо усмѡаҧгатәны иҟалеит амилаттә чысхкқәеи аѡи рфестиваль. Амарафон асасцәа ибеиоу Аҧсны атрадициақәеи акультуреи рдунеи аҷеагәылахаларазы хра злоу алшарақәа рзаҧҵан, ргьамақәа рбар алшон хкы рацәала ачысхкқәа, арыжәтә, ашәырҳқәа, ажьырҳы уҳәа. Активла аҧсшьараамҭа ахгара бзиа избо рзы аҧышәа змоу аинструкторцәа рнапхгарала ахыци ахәымпали рыла ахысраҷы рымчқәа ҧыршәарц азы алшара рыман.

Амузыкатә фестиваль еизнагеит анагҳаѡцәа ҷарацәа. Ахәаҧшцәа агәырҵареи алахҷеыхреи зцыз зеиҵьаҟам анырра рнаҭеит ари аконцерт.

Ахаа-мыхаақәа рыбзиабаѡцәа рзы еиҷкаахеит аҧсуа хаа-мыхааахкы – аҵыынҵыыхәа аҟаҵаразы аҟазара акласс. Аҟазацәа асасцәа ари агәырхаага аҟаҵара иаҭоу амаҳақәа рзеиҭарҳәон, иара убас урҭ ҷыц иҟаҵоу ачыс агьама ддырбон.

«Шыҟәсыки бжаки рыѡнытҟа ҳара, Урыстәыла, Ҟазахстан, Белоруссиа уҳәа егьырҭ атәылақәа рҟынтәи алахәылацәа ахәыҷтәы атлетикатә еиҧхныѡлара адагьы, Аҧсны акультурагьы атәы еилыркаарц азы ари ахҭыс ҳҷеазыҟаҳҭон.

Иахьа аицлабрақәа рхы аладырхәуеит 13 шыҟәса зхымҭыц ѡышә-ѡык рҟынҳа ахәыҷқәа.

Шәареи ҳареи иахьа Аҧсны атлетика лас аҭоурых аҷеиара ҳалахуп, убри аан зеиҵьаҟам, убла хызкуа аҧшҳарақәа, амш бзиа, аҳауа зѡыда, афатә хаа, ииаидкыланы агәалаҟазаара аиуразы алшара ҳамоуп», – Аҧсныпресс акорреспондент диҷцәажәо, еиҭалҳәеит амарафон аиҷкааѡ, «Аѡратә ҭоурых» («Беговая история») аиҷкааѡ, адиректор хада Анастасиа Мачульскаиа.

Амш ахҭыс хада акәны иҟалеит ахәыҷқәа реиҧхныѡлара. Уи рхы аладырхәит 13 шыҟәса рҟынҳа зхыҵуа 200-ѡык раҟара, Аҧсны, Белорусиа, Ҟазахстан, Кыргызҭан атәылақәа рҟынтәи аспортсмен ҷарацәа.

6-9 шыҟәса зхыҵуа аспортсменцәа рыбжьара 1 км. рҟынҳа аиҧхныѡлараҷы аиааира ргеит Софиа Чаабали Ервин Асланиани, аѡбатәи аҭыҧ – Наала Бессоноваи Николаи Савинкини, ахпатәи аҭыҧ ааныркылеит Манана Ашьхаруеи Кирилл Макарови.

10-13 шыҟәса зхыҵуа аспортсменцәа рыбжьара аиааира ргеит Ангелина Рушьчаки Сабри Нанбеи, аѡбатәи аҭыҧ ааныркылеит Анастасиа Ковалиоваи Алеҟсеи Бондари, ахпатәи аҭыҧ ааныркылеит - Даниел Ҭурҟиеи Ерик Асланиани. 500 м. рҟынҳа инаҳо адистанциа ала аѡрақәа зхы рылазырхәыз 5 шыҟәса рҟынҳа зхыҵуа ахәыҷқәа зегьы агәаларшәагатә ҳамҭақәеи амедалқәеи ранашьахеит.

Адуцәа рыѡнуҵҟа аиҧхныѡлара рхы аладырхәит 700-ѡык.

42, 2 километр ахьыбжьаз аиҧхныѡлараҷы аиааира игеит Курск ақалаҟь аҟынтәи Артиом Маиоров. Аҳәса рыбжьара актәи аҭыҧ ааныкылеит Раменское аҟынтәи Ирина Шевченко.

Москватәи аобласт иатәу Артиом Цибак 21, 1 километр ахьыбжьаз аиааира игеит, аѡбатәи аҭыҧ – Алеҟсандр Пирогов (Уфа), ахпатәи – Борис Скрипников (Москва).

Аҳәса рыбжьара актәи аҭыҧ ааныкылеит Татиана Никульина (Сыктывкар), аѡбатәи – Наталиа Раваева (Аҟәа), ахпатәи – Ирина Колеснико-ва (Белгород).

Аиааира згази аҧхьахәқәа заузи аҳамҭақәа ранашьара рхы аладырхәт Аҧсны Ахада ихаҭыҧуаѡ Бадра Гәынба, аҷари аспорти русқәа рзы Аҳәынҵеилакы ахантәаѡы Ҭарашь Ҳагба, Аҟәа ақалаҟь ахадара аиҳабы ихаҭыҧуаа Асҭамыр Ашәба, Леон Кәарҷиа, Аҧсны триатлон Афедерациа апрезидент Борис Барцыц.

Ажәларқәа ракзаара ашьаҭа

Жәларбжьаратәи аконференциа

d Жьҭаарамза 25 рзы Аҟәа иҟоу «Москва Аѡны» аҷы «Атрадициатә ҭаацәаратә беиарақәа – ажәларқәа ракзаара иашьаҭоуп» ҳәа хыс измоу Жәларбжьаратәи аконференциа мѡаҧысит.

Аконференциа ахыҟәкы – ҳаамҭазтәи ашәарҭарақәа рҭагылазаашьаҷы аҭаацәаратә беиарақәа рыхьчареи реимадареи рызҵарақәа рҷы ауаажәларратә усзуѡцәеи, анагҳаратә мчреи, ауахәамеи рымчқәа реидкылара ауп.

Аконференциа еиҷыркааит – Аҧсны Аиашахаҵаратә дин иҟәныҟәо аҳәса Реидгыла, «Аҧсны аҭынчреи асоциалтә иашареи рзы анацәа» Рхеидкыла, «Аҧснытәи атуристтә еидгыла», ацхыраара ҟанаҵеит Аҟәа иҟоу «Москва Аѡны».

Апленартә еилатәара рхы аладырхәит Аҧсны адәныҟатәи аусҷәа рминистр Сергеи Шамба, Аҧсны Аҳәынҵқарра Ахада Иусбарҭа анапхгаѡы Абесалом Кәарҷиа, Аҧсны иҟоу Урыстәыла ацҳаражәҳәаѡ Михаил Шургалин, Аҧсны аиашахаҵаратә уахәама аиҳабы Виссарион Аҧлиа, Аҧсны иҟоу Урыстәыла аусацуразы Ахаҭарнакра анапхгаѡы Владислав Куликов, Аҧсны Ауаажәларратә палата ахаҭарнакцәа.

Аусмѡаҧгатә аартуа, Аҧсны аиашахаҵаратә дин иҟәныҟәо аҳәса Реидгыла ацхантәаѡы Наталиа Дмитриевскаиа иазгәалҭеит: «Мраҭашәаратәи алибералтә идеологиа ҳҭаацәаратә беиарақәа рахь иҵоурам анырра ҟарҵо иалагеит 90-тәи ашыҟәсҟәа рзы. Уажәы уи алҵшәаҟәа аабарҭоуп. Ѡышыҟәса раҧхьа, Урыстәыла атрадициатә доуҳа-цәаѡабзиатә беиарақәа рыхьчареи рыргәҳәареи рзы Аҳәынҵқарра Ахада Иусҧҟа анрыдыркыла ашьҭахь ауп, ҳара ҳидеологиа анҳау»,

Лара лгәаанагарала, Аҧсны есымша ауаажәлар рморалтә ҭеиҭыҧш иашьаҭаны иҟаз аҭаацәаратә беиарақәагьы убасҵәҟьа адгылара аҭахны иҟоуп.

«Иахьа адунеи аҷы имѡаҧысуа аиҵакрақәа, ахәыҷқәа рира амаҷхарала, амилаҭ ргәабзиара аганахьала ауадаѡрақәа рцәыртҵрала, аҷар рыбжьара аҧсҵбарақәа рыррацәахарала аҭаацәа ринститут анырра ҳәҳәа арҭоит», – лажәа иацҵо илҳәеит лара.

Абесалом Кәарҷиа атәыла анапхгара рыхьҳара адныҳәаларатә цҳамҭа даҧхьеит. Иара иахьа ажәлар ракзара иашьаҭаны иҟоу атрадициатә беиарақәа ҳәҳәала аҧышәарақәа ирхысуеит ҳәа иазгәеиҭеит.

Абесалом Кәарҷиа, Аҧснытәи Урыстәылатәи аекспертцәа еицхырааны аҭаацәа ринститут арҳәҳәаразы амѡақәа рыҧшаара рҩеазыршәалоит ҳәа иазгәеиҭеит.

Аҧсны иҟоу Урыстәыла ацҳаражәҳәаѡ Михаил Шургалин иазгәеиҭеит атәылақәа рыбжьара аусеицура Урыстәылеи Аҧсни руаҧсыра еицырзеиҧшу атрадициатә беиарақәа шьаҭаны ишрымоу.

«Ари даара акраҵанакуеит иахьатәи аамҭаз, зегь раҧхьа иргыланы, Мраҭашәара ҳажәларқәа зынҳа ирыцәтәыму аҵасҷәеи ахымѡаҧгашьақәеи анрыдногало. Аҧсны ауааҧсыра реиҳараѡык ҟьырсианцәоуп, иҟоуп аҧсылмантә дин ныҟәызгоҭы, аха арҭ аѡ-динкгьы рҷы ҳәҳәала абарҭ аҷыцлагаларақәа мап рцәыркуеит», - иазгәеиҭеит иара.

Аҧсны адәныҟатәи аусҷәа рминистр Сергеи Шамба аконференциа атема актуалра аҵоуп ҳәа иҧхьаҳеит, еиҳаракгьы уи Урыстәыла «аҭаацәара ашыҟәс» ҳәа иҧхьаҳоу 2024 шыҟәсазы иахьымѡаҧысуа.

«Урыстәылатәи Афедерациа Ахада Владимир Владимир-иҧа Путин атрадициатәи адоуҳатәи малқәа реиҷәырхаразы Аусҧҟа инапы аҵаиѡит. Уа иарбоуп 17 рҟынҳа урыстәылатәи амилаттә традициақәеи, аетноси, ацивилизациеи реиҷәырхаразы ихадоу апринципқәа. Ари акраҵанакуеит Урыстәыла мацараз акәымкәа, адунеи ажәларқәа зегьы рзгьы, избан акәзар ҳара абарҭ амалқәа, абеиарақәа ҳәҳәала аҧышәара ианаҵадыргыло аамҭа ҳҭагылоуп», - иҳәеит Сергеи Шамба.

Аконференциа алахәылацәа еиуеиҧшым азҵаарақәа ирылацәажәеит:

Ѡымш имѡаҧысуаз аконференциа рхы аладырхәуит Шьамтәыла, Белоруссиа, Узбекистан, Аахыҵ-Уҧстәыла, Ҟазахстан, Бырзентәыла, Ермантәыла, Нхыҵ Кавказ ареспублиақәа уҳәа Урыстәыла егьырҭ арегионқәа рҟынтәи асоциал-культуратә проектқәа реиҷкаацәа.

«Москва Аѡны» аҷы имѡаҧысыз апленартә еилатәара ашьҭахь, аконференциа алахәылацәа ишьҭыхыз азҵаарақәа инарҭбааны рылацәажәаразы асекциақәа рыла рҩеихыршеит.

Ахатә инф.

АПСНЫМЕДИА
Ареспубликатәҳәынҳҳарратәусҳәарҳа «Аҳснымедиа»

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

аҳел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
аҳыҳҳыҳ: Аҳсны, Аҳәа аҳ, Ажәанба имҳа, 9

Аредактор хада
Ахра АНҳҳАБ

Агазеҳ адҳала иҳым астатиа ахәаредакциа иазшәаҳом. Агазеҳ ахә–20 мааҳ.